

1945

Josef Čapek (1887 – 1945)

Muž v klobouku, 1914

Josef Čapek, výrazná osobnost české klasické moderny 1. poloviny 20. století, je ve sbírkách karlovarské galerie zastoupen velmi kvalitně. Soubor pěti obrazů doplňuje kolekce více než dvaceti grafik, převážně linorytů a litografií. Autorova grafická díla běžně k vidění nejsou, dlouhodobé působení světla jim nesvědčí, zato malby jsou ve stálé expozici prezentovány často.

Jeho stylizované a až dekorativně rozvlákněné sukně obrazu „Děvčata jdou pro mléko“ (1933), stejně jako tančící či v milostném objetí spočívající milenecký pár pod šťastně zářící hvězdnou oblohou „Modré noci“ (1933–1937) patří k vyhledávaným skvostům stálé expozice českého umění 20. století. Jednoznačně nejvýznamnějším sbírkovým dílem Josefa Čapka, který má v naší expozici vždy čestné místo (a to už od roku 1958, kdy byl zakoupen), je jeden z mála autorových čistě kubistických portrétů nazvaný „Muž v klobouku“ (1914). Zvláštní kouzlo obrazu tkví v jednoduchém, a přesto působivém malířském zpracování inspirovaném kubismem. Autor pozoroval svůj „model“ ze všech stran, pracoval s elementárními geometrickými tvary, poté pomocí přesně ohraničených barevných ploch a geometrických prvků vytvořil neobyčejný obraz neznámého muže, možná kouzelníka, možná herce, možná dobového elegána... Při střídme barevnosti prosvětlené bělobou získávají významnou roli světlo a stíny, jež vytvářejí originální ladění podivuhodného portrétu.

Opravdovou zajímavost pak skrývá zadní strana tohoto díla - najdeme zde další malbu nazvanou „Hoch s míčkem“ (pravděpodobně datován též rokem 1914), námětově se vztahující ke vzpomínkám na idylicky šťastné dětství. Pro zvědavé návštěvníky můžeme alespoň slovně popsat obraz, jemuž dominuje modrá barva (blankytně modrá obloha, tmavě modré kraťasy i boty chlapce, modrá šerpa na slamáčku), prosvětluje ho bílá oblaka a bílé stavení s červenou střechou v pozadí a z jeho rohu málem vyskakuje letící barevně pruhovaný míč. S touto malbou ale Josef Čapek zřejmě nebyl spokojen, kubistický portrét muže namaloval na druhou stranu, a chlapec hrající si s míčem tak zůstává navždy ukryt před zraky diváků...

